

MOGY

Egy neonacionalista fesztivál elemzése¹

Bevezetés

A kortárs kultúra jelentős mértékben turisztikai szándékkal kreált kitalált fesztiváljairól az utóbbi években viszonylag jelentős számú tanulmány született a hazai szakirodalomban,² melyek az egyre tömegesebbé váló, ezáltal egzotikumát, nóvum jellegét jelentősen elvesztő jelenségeket több diszciplína megközelítési módját alkalmazva vonták elemzés alá. A vizsgált fesztiválok általában a lokális – vélt vagy valós – örökségre építve, azt az autentikusság fogalmához kötve szerveződtek s váltak sikeressé³ vagy kedvezőtlen földrajzi/gazdasági helyzetük-nél, a tömegmédia és az infokommunikációs technológiák adta lehetőségek nem megfelelő felhasználása, a rendezvény tartalmának a lokális identitáskonstrukcióba való felületes adaptálódása okán elveszítették vonzerejüket, és csak a lokális közösség szintjét megszólítani képes rendezvénné zsugorodtak.⁴ A poszt-szocialista, késő-modern magyar kulturális közeg felgyorsult változásai azonban folyamatosan új kitalált hagyományok⁵ és az ezekhez kötődő rítusok megjelenését eredményezték/eredményezik.⁶ Ezen új fesztiválok a változó, felgyorsult kor körülményei között egyre nagyobb mértékben kötődnek az identitáskonstrukcióban megnyilvánuló autentikusság és az ezt fenntartani kívánó „változatlanság” fogalmához. Ezekkel az önmagukat autentikus értékek hordozóiként definiáló fesztiválokkal kapcsolatban azonban több terminológiai kérdés is felmerülhet. Vajon mennyiben alkalmazható az „örökség”, „kulturális örökség” fogalma olyan jelenségekre, melyek nem is biztos, hogy léteztek, vagy ha léteztek is, akkor sem tudjuk pontosan milyenek lehettek? Milyen eredménye lesz egy ilyen autentikusság iránti vágyódásnak, ha már a vágy eredeti tárgyát is csak megkonstruálni tudjuk, de egyértelműen igazolni nem? Mindezeket a kérdéseket és az elemzés folyamatát bonyolítja, hogy a rítusok résztvevői, a különféle tömegmédia termékek valamint a jelenséget ideológiai alapon elutasító távolmaradók eltérőképpen értelmezik annak kulturális/ideológiai alapjait. Míg előbbiek az involválódás érzelmi összetevőjénél fogva a patriotizmus, a „nemzetvallás”⁷ kifejezőmódjához köthető pozitív attitűddel viszonyulnak hozzá, addig utóbbiak körében

1 A kutatást az OTKA NK 81502 pályázata támogatta. A szerző az MTA-SZTE Vallási Kultúrakutató Csoport munkatársa.

2 A teljesség igénye nélkül: FEJŐS – SZIJÁRTÓ 2000, 2002, 2003; MARTIN – PUSZTAI 2007; PUSZTAI 2003.

3 FEJŐS – SZIJÁRTÓ 2002; MARTIN – PUSZTAI 2007.

4 PUSZTAI 2003.

5 HOBBSBAWM – RANGER 1985.

6 POVEDÁK 2012.

7 E fogalmat lásd GERŐ 2004; HANKISS 1991.

felfedezhetők a romantikus nacionalizmus tévképzetétől egészen a sovinizmusig terjedő interpretációs skála fokozatai.⁸ Ilyen körülmények között különösképpen indokolt tehát a jelenség társadalomtudományi – politikai attitűdöktől mentes – elemzése. Minderre a talán legnépszerűbb és legnagyobb tömeget megmozgató, a neonacionalizmus ideológiáját⁹ tükröző fesztivál, a Magyarok Országos Gyűlése (MOGY) médiareprezentációján keresztül tesztek kísérletet.

Természetesen egyetlen rendezvény példáján keresztül nem törekedhetünk az átfogó értelmezésre, minden egyes, a témához kapcsolódó fesztivál, rítus megértésére, de még csak a MOGY teljes körű bemutatására sem, hiszen az ott rendezett programok, a megjelenő materiális kultúra, a megvásárolható tárgyak, „hagyományos” viselet, az ott beszerezhető szakirodalom – mely feltételezhetőleg a rendezvényt látogatók jelentős körében népszerűségnek örvend – vagy a mindezek szimbolizálta koncepciók olyannyira sokrétűek és szinkretikusak, hogy bemutatásuk és elemzésük lényegesen túlnőne jelen tanulmány keretein.

Jelen munkában arra tesztek kísérletet, hogy a 2008-as fennállása óta évente több mint százezres tömeget mozgósító Magyarok Országos Gyűlése nemzeti-, kulturális-, hagyományőrző-, rendezvény médiareprezentációját vessem össze a résztvevők motivációs alapjaival, a részvétel élményével. Vajon mennyiben egyezik a kettő egymással? Hogyan jeleníti meg illetve definiálja a fesztivált a különféle tömegmédia eszközökön keresztül a Magyarok Országos Gyűlése szervezői gárdája? Mennyiben esik ez egybe a fesztiválon résztvevők meghatározásaival? Mindezen kérdések megválaszolása a médiareprezentáció kérdéskörén túl a kontinuus identitásrekonstrukcióban létező poszt-szocialista Magyarország megélt neonacionalizmusát is segít megérteni.

Cél továbbá annak az egyszerűnek tűnő kérdésnek a megválaszolása, hogy mi is ez a rendezvény valójában, milyen motivációk, társadalmi folyamatok következtében alakult ki, milyen módon szerveződik a kortárs tömegkultúra viszonyai között? Mit élnek meg a résztvevők, amitől az esemény sok esetben transzcendens megítélésben részesül?

A Magyarok Országos Gyűlése (MOGY) rendezvényt a 2008 novemberében a „nemzet hosszú távú fennmaradása érdekében” létrehozott civil szerveződés, a Magyarok Szövetsége¹⁰ szervezi 2009-2012 között Kunszentmiklós-Böszörményen, majd 2013-ban a szomszédos Apajpusztán. A rendezvény megalkotói szándékuk szerint „az ország valaha volt legnagyobb társadalmi, kulturális, hagyományőrző rendezvényét és magyar termékek vásárát”, egy olyan alkalmat kívántak teremteni, mely „a felszabadult, kötetlen kapcsolódás mellett ideális hely (...) mindazok számára, akik újra szeretnék átélni a nemzet közösségteremtő erejét, akiknek fontosak a hagyományaink, kultúránk, történelmünk mélyebb megismerése, és akiknek fontos a nemzet jövője”.¹¹

8 ACSAI 2010; BUJÁK 2011.

9 A neonacionalizmus magyarországi jellemzőiről lásd BALI 2012.

10 <http://www.magyarokszovetsege.hu/content/magyarok-szoevetsege>

11 <http://www.magyarokszovetsege.hu/content/az-orszag-legnagyobb-szabadteri-talalkozajat-szervezi-boeszormenyen-magyarok-szoevetsege>

Az első MOGY 2009. augusztus 21-23. között nagyjából 180 ezer embert mozgósított, míg 2011-ben hozzávetőlegesen 140 ezer fő látogatta meg.¹² A látogatók nagy száma különösképpen jelentős annak fényében, hogy a fesztivál helyszíne, Böszörmény, meglehetősen távol helyezkedik el a nagyobb városoktól, több óra autózással közelíthető csak meg.

A lokalitás vonzereje

Jól ismert a nézet, mely szerint a kortárs társadalom híreit, eseményeit, rítusait, hírességeit jelentős mértékben az elektronikus tömegkommunikációs eszközök generálják. Baudrillard szavaival élve a televízió feloldódik az életben, és az élet feloldódik a televízióban.¹³ E szerint egy-egy esemény akkor válhat elsősorban vonzóvá a társadalom tagjai számára, ha önreprezentációja a tömegmédiákban sikeres és vonzó. Akkor válhat széles körben ismert hírré, akkor generálhatja új alkotások és az elektronikus folklór¹⁴ keletkezését, ha a tömegmédiák kellő mennyiségben sugározza.

Napjaink szupramediatiszt, web2-es korában azonban ezek a nézetek részben felülíródnak s erre jó példát szolgáltat a Magyarok Országos Gyűlése, mely népszerűségét, azt, hogy Magyarország egyik legnagyobb fesztiváljává vált egyik napról a másikra, gyakorlatilag a hagyományos tömegmédiák segítségével érte el. Összességében a rendezvény népszerűsítését célzó egész reklámkampány meglehetősen ambivalens jelleggel bír. A hagyományos, papír alapú reklámtérkékekkel egymás mellett léteznek a frekvenciált helyekre elhelyezett óriásplakátok illetve a home-made, fekete fehér A/4-es méretű fénymásolt, villanyoszlopra, trafó-szekrényre ragasztott szóróanyagok. Az írott sajtóban a rendezvény előzetes reklámja alig jelenik meg. Ez alól kivételt képeznek a Magyarok Szövetségéhez kötődő Szilaj Csikó, eleinte papír-alapú, majd kizárólag online megjelenő folyóirat, valamint főleg a neonacionalista ideológiát tükröző szubkulturákat megszólítani képes folyóiratok.¹⁵ Mindezekon túlmutatóan az országos lefedettségű nyomtatott sajtóban gyakorlatilag nem szerepel sem reklám, sem a szervezők kez-

12 A látogatók számában bekövetkező csökkenés több tényezővel magyarázható, melyek közül csak az egyik az ország gazdasági válsága, a növekvő elszegényedés, mely erősen befolyásolja az aktivitást. Ennél hangsúlyosabb az a tendencia, mely megfigyelhető a települési szinten szervezett kitalált hagyományokkal/turisztikai fesztiválokkal kapcsolatban az 1990-es évek óta. A kezdetben novum jelleggel bíró elszórt rendezvények korai sikere egyre több hasonló rendezvény megteremtésére ösztönözte egyre több település vezetőségét, melyek következtében napjainkra az ország szinte minden települése rendelkezik turisztikai csálétekként létrehozott, a lokális értékeken alapulni látszó fesztivállal, melyek azonban az eltömegesedés folytán növekvő mértékben szorulnak vissza kistéleplési vagy kistérségi szintre. A MOGY előzményeként számon tartott – ám vele párhuzamosan, 1-2 hét eltéréssel megrendezett – Kurultaj mellett az utóbbi években ugrásszerűen megnőtt az „új típusú” hagyományörző fesztiválok száma, jelentős konkurenciát teremtve ezzel az országos vonzáskörzettel rendezett előképeiknek.

13 A teljesség igénye nélkül lásd Boorstin 1961; Császai 2002.

14 DÉGH 1994.

15 Pl. Arany Tarsoly folyóirat. A szervezőktől függetlenül, szubjektív módon több tudósítás is megjelent a rendezvényről, melyek némelyike elutasító, szarkasztikus stílusban íródott. pl. ACSAI 2010; Buják 2011.

deményezésére született bővebb tudósítás.¹⁶ A mellőzöttség érzése több elmélet születését is eredményezte, melyek némelyike a más, szórakoztató fesztiválokról szóló temérdek tudósítást, a Kurultaj-jal való ellentétet, a gazdasági- vagy éppen politikai érdekeket hangsúlyozza.¹⁷

„A nagyobb baj, ami egyben sértő is, hogy egyetlen tévécsatorna, és sajtóorgánium nem közölte még utólag sem a rendezvényt, mintha mi nem is léteznénk. A saját hazánkban nem vesz rólunk tudomást a hatalom, és csatolmányai. Ez sért minket emberi méltóságunkban. És honfitársaink nagy része sem tudhat rólunk így, ami szintén igazságtalan, és fölháborító. Sokszor 10-20 fős rendezvényről hírt adnak, itt meg több százezer ember vett részt, és elhallgatják a rendezvényt.”¹⁸

„A MOGY-ról hallottál valaha is a fősdratú médiában? 500.000 ember volt 2009-ben a MOGY-on, Magyarország legnagyobb szabadtéri ingyenes rendezvényén. A XX. Sziget mennyibe kerül?”¹⁹

Gyakorlatilag ugyanez mondható el a televíziós jelenlétről is, hiszen az országos televíziók közül 2010-ben a Duna TV,²⁰ 2012-ben a Magyar Televízió Híradója számolt be rövid hírként mindösszesen az eseményről.²¹ Ezzel szemben a MOGY online jelenléte viszonylag jónak mondható. Mind a Magyarok Országos Gyűlésének, a rendező Magyarok Szövetségének van rendszeresen frissített, informatív honlapja, Facebook portálja pedig „hagyományörző-nemzeti” hírközpont szereppel is bír, aktív kommentelőkkel, rendszeres frissítéssel, a szervezethez kötődő Szövetség Tv (szovetsegtv.hu) pedig ingyenesen letölthető interjúkat, előadásokat, beszámolókat közvetít a rendezvényről. Mindezek mellett számtalan egyéb honlap, blog, fényképalbum található a világhálón, melyeket a résztvevők, támogatók hoztak létre.

16 A rendezvény alulreprezentáltságát mutatja, hogy a MOGY hivatalos honlapján főcikkben számoltak be arról, hogy egy országos magazin címlapon és dupla oldalon tudósít a 2012. évi rendezvényről. (Szent Kereszt. Ökumenikus Magazin 2012/3) <http://www.bosztorpuszta.hu/cimlapon-magyarok-orszagos-gyulese>

17 Ezen a ponton érdemes megemlítenünk a magyar neonacionalizmus egyik – többek között folklorisztikai szempontból is izgalmas – jellemző velejáróját, a kiemelkedő mennyiségű barkácsolt mitológia jelenlétét, melyeknek alapvetően két hangsúlyos csoportja létezik, a magyar eredetkérdés és prófétai küldetéstudat (utóbbiról lásd Hammond 1980.) illetve a magyarellenés összeesküvés-elméletek. Ezek közös alapja, hogy a magyar identitást és ezzel együtt a magyarságot különféle csoportosulások szeretnék elnyomni.

18 43 éves nő, Szeged, 2012. 08. 20.

19 (<http://2012.blogger.hu/2012/08/11/kurultaj-es-magyarok-orszagos-gyulese>)

20 <http://www.dunatv.hu/otthon/bosztorpuszta.html>

21 http://videotar.mtv.hu/Videok/2012/08/18/20/Magyarok_Orszagos_Gyulese_negyedszer.aspx
A rendezvény honlapján külön hírként tudósítanak arról, hogy 2012-ben a Duna TV, Duna World, M1 adók is sugározzák a MOGY hivatalos promócióját. <http://www.bosztorpuszta.hu/mogy-tv-reklamok>
2013-ban a MOGY sajtószolgálatá pedig felkérte a vendégeket, hogy vásárolják a rendezvényről két oldalon tudósító Lovas Nemzet magazint. „Kérünk mindenkit, aki csak teheti, vegye meg a lapot, támogatva munkájukat, (hiszen ők »médiapartnerként« támogatják és népszerűsítik rendezvényünket!), illetve adja tovább az információt! Ez fontos, hisz’ a közmédia, - tisztelet a kivételnek -, (ismételten!) elhallgatja az összmagyarság egyik legnagyobb rendezvényét!” <http://www.bosztorpuszta.hu/ketoldalas-cikk-mogy-rol-lovas-nemzet-magazinban> Utolsó letöltés 2014. január 9.

Látható, hogy az internet-demokrácia újból megnöveli a lehetőségét az egyéni szintről, alulról kiinduló kezdeményezéseknek (grassroots movements), ami egyrészt természetesnek is nevezhető, hiszen a világháló adta lehetőségek – pl. közvetlen, anonim, aktív részvétel – ösztönzőleg hatnak a spontán szerveződésekre.²² Másrészt érdemes megjegyezni, hogy a rendezvény résztvevői a társadalom gyakorlatilag minden – köztük az internetet alapjában nem használó – rétegeiből kerülnek ki, akik számára szükséges a tradicionálisabb információáramlás is. A szamizdat jellegű do-it-yourself reklámok anakronisztikus fennmaradásának magyarázatát azonban jelentős részben nem ez adja, hanem a MOGY – hangsúlyozott – önkéntes jellege. Mint alulról jövő szerveződés, a tagok részvétele önkéntes alapon zajlik, mely szervesen épül a rendezvény egyik fő üzenetére, a társadalmi szerveződések, kapcsolatok, egymás és a nemzet iránt érzett felelősségtudat elősegítésére. „...ahogy évek óta, idén is csak összefogással tudjuk létrehozni a rendezvényt, így várjuk a jószándékú Magyarokat segítőnek is. Kérünk mindenkit, adja tovább ismeretségi körében ezt a levelet!”²³

Jól látható tehát a kettősség, ami a MOGY médiareprezentációját jellemzi, melynek során az anakronisztikusnak ható, a Kádár-korszak szamizdat kultúrájára jellemző amatőr kampány és a korszerű igényeknek megfelelő online reprezentáció egymás mellett él s egészíti ki egymást.

A Magyarok Országos Gyűlése népszerűsége azonban nem magyarázható pusztán az internet adta lehetőségekkel, hanem lényegesen összetettebb folyamatok állnak háttérben, melyek jól felfedezhetők a rendezvény önreprezentációjában is.

A 2011-es reklámfilm a Szkítia zenekar „Adna Isten” című dalára építve a következőket fogalmazza meg a rendezvény jellemzőiként és célkitűzéseiként: „nemzeti önellátást a Kárpát-medencében, hagyományőrző programokkal, kiállításokkal, bemutatókkal, kézműves- és őstermelői vásárral valamint gazdag zenei programmal várja Önt”. Ugyanez évben a MOGY honlapján fellelhető „Ismét ellepik a magyarok Bösztörpusztát” című promóciós anyag hangsúlyozza, hogy a Magyarok Országos Gyűlése, „önkéntes felelősségvállaláson alapuló rendezvény Magyarország legnagyobb ingyenes szabadterei rendezvényévé nőtte ki magát. ...

22 Mindennek következtében hasonló mechanizmus figyelhető meg, mint a hagyományos folklór alkotások terjedése esetében. A megjelenő szubjektív élménytörténetek, beszámolók, események leírása, a rendezvénnyel kapcsolatos – gyakran összeesküvés – elméletek rövid idő alatt széles körben elterjedt és ismertté válnak. Legújabb ezek közül a 2013-as kényszerű új helyszínnel kapcsolatos. „Mikor már hagyománnyá, szakrális helyé válna a hegyvidéki Csíksomlyó párja, a pusztai zarándoklat szent helye, Bösztörpuszta, mondvacsinált ürüggyel nem engedélyezték a találkozást. A természet védelme jelszóval a Nemzeti Park természetvédelmi betelepítettek két tűzok családot, amelyek nem is érezték jól magukat, mert nem tudtak védett helyre bujdokolni, szinte menekültek onnan. Ne zavarjuk ezeket, szólt az indoklás. Gratulálok ...” <http://www.bosztorpuszta.hu/egy-resztvevo-beszamoloja-az-5-magyarok-orszagos-gyuleserol> Utolsó letöltés 2014. január 9.

Nem lehet azonban egyenlőséget tenni a hagyományos népi kultúra és a kortárs internetes köz-kultúra cirkulációja között, hiszen pl. a korábbi korokhoz képest, ma mind a terjedés, mind az ún. közösségi cenzúra gyakorlatilag egyszerre, hirtelen hullámban zajlik az online kommunikációs csatornákon és fórumokon, másrészt ez a spontán terjedés jórészt csak az előbbi néhány műfajcsoportra korlátozódik.

23 <http://www.bosztorpuszta.hu/category/rovatok/seg%C3%ADthetsz>

[az] eseményen a magyar emberek megmutathatják hagyományait, szokásait, múltjukat, jelenüket, jövőbeli terveiket, valódi önmagukat. A Magyarok Országos Gyűlése sajátossága, hogy csak magyar termékek és a magyar műveltség értékei mutatkoznak meg a nagyközönség előtt. (...) A rendezvény egyik legfontosabb feladata, hogy az összmagyarság testi, lelki, szellemi értékei és az azokat közvetítő emberek találkozassanak egymással.”²⁴

Mindezeket szintetizálják a MOGY mottói: 2011-ben: „Őseink hite, tisztessége és veritéke teremtette és tartotta meg a hazát. Gyere, nézd és halld meg Bösztörpusztán, hogy volt a múlt, hogy lesz a jövő! Erre hív nemzetünk egysége, A Magyarok Szövetsége”; 2012-2013-ban: „Magyarnak lenni büszke gyönyörűség” illetve „Nemzetegyesítés a lélek által”.

Jól látható tehát, hogy a rendezvény létrejötte mögött a magyar társadalom és kultúra utóbbi néhány évtizedének átalakulásai játszóak a legfontosabb motivációs erőt. A szocialista rezsim összeomlása után megjelenő plurális értékrend, az egymásnak ellentmondó kánonok térhódítása, a szociális háló szétszakadása, az individualizmus felerősödése, a vallásszabadság és vele együtt az intézményesült egyházaktól való elfordulás mind megtalálható a reklám mögött. A gyökerekhez, tradíciókhoz, a hagyományos mintákhoz való visszafordulás vágya a kortárs tömegkultúra áramlataiban való csalódottság érzetét tükrözi, mely magába foglalja azt az „identitásválságot” is, mely kiköveteli a magyar autentikusság fogalmának újraértelmezését is egyben.

Ez a társadalmi átalakulás nyilvánul meg a ténylegesen megvalósuló programok jellegében is. A három napos rendezvény több száz programot kínál a látogatóknak. A szervezők egyrészt hangsúlyozzák a lokalitást, a lokális kötődéseket és a lokális kulturális sajátosságok fontosságát, emiatt az ország minden megyéje számtalan programmal, előadóval képviselteti magát. A három színpadon reggeltől estig versmondók, népdalénekesek, nemzeti rock zenekarok lépnek fel, emellett táncház, íjászat, lovas- és barranta bemutató látható. A színpadi előadások mellett több kulturális-történelmi-gazdasági jellegű előadás hallgatható továbbá látványos a kézműves vásár és a szakrális programok.

Programok

Mint minden megalkotott hagyomány, a Magyarok Országos Gyűlése is létrehozta sajátos ideológiáját,²⁵ mely a szerteágazó programok mindegyikénél alapvetően a magyar autenticitásra utal és a magyar identitás megtartása köré épül fel, azt próbálja erősíteni a tágran értelmezett magyar kulturális örökség megjelenítésével. Legjobban megragadható ez a kézműves vásár esetében, ahol a magyar történelem egy-egy – általában mitikus – periódusához kötődő motívumokat fedezhetjük fel illetve a magyar történelmet az akadémiai történetírás nézőpontjától

²⁴ <http://www.bosztorpuszta.hu/ism%C3%A9t-ellepik-magyarok-b%C3%B6szt%C3%B6rpuszt%C3%A1t>

²⁵ PUSZTAI 2007. 17.

gyakran eltérően értelmező történelmi előadások során, a különféle harci bemutatókon, a szakrális rítusokon vagy a magyar gazdasági önfenntartás lehetőségéről szóló beszélgetéseken.²⁶

Habár a programok mindegyikét elemezni lehetetlenség lenne, érdemes röviden jellemzőik alapján csoportosítani az eseményeket.

A szórakoztató és identitásreprezentáló funkcióval bíró események

a) Ide sorolható többek között a „kézművesek és őstermelők országos vására”, mely a szervezők célja szerint a korabeli magyar viseleteket, tárgyi kultúrát, fegyvereket reprezentálja, valamint hagyományosan magyar élelmiszert forgalmazó műhelyek képviselőinek ad teret. Ha azonban ezt az autentikusság szempontjából szeretnénk elemzés alá venni, lényegesen összetettebb képet kaphatnánk, mivel felfedezhetők ugyan a magyar népi kultúrához kötődő viseleti darabok – bőrből készült saruk, egy-egy etnoregionális csoport népviselete, ám a ruházati cikkek más része csupán magyarosnak tűnik, de feltehetőleg soha nem volt szerves része a magyar népi kultúrának. Jól látható ez a fehér lenvászon ruhákon valamint a megjelenő díszítőművészeti motívumok némelyikén. A stílus jellemzői közt jelen vannak a magyar népművészet szerves részét képező motívumok (főként növényi ornamentika), ám ezek gyakran keverednek bizonyos kereszténység előtti régészeti leletek ábrázolásaival (pl. a nagyszentmiklósi kincsek-ről vett motívumok), vagy a magyar mitológia egyes elemeivel. Tisztán látható ez például a díszített sámándobokon, ahol rendszeresen megjelenik a turulmadár, mint díszítőelem, mely egyáltalán nem volt jellemzője a sámándobok eredeti rituális dekorációjának. Gyakran találkozhatunk továbbá nemzeti-politikai szimbólumok (főként kettős kereszt, Nagy-Magyarország, Szent Korona) ábrázolásaival a tárgyakon. Ezek a díszítések azonban már nem pusztán esztétikai jellemzőkkel bírnak, hanem ideológiai töltetük is létezik. Ha e tárgyakat kontextusukból kiragadván próbálnánk elemezni, megragadnánk azon a szinten, mely szerint pusztán a nemzeti identitás materiális dimenziójával van dolgunk, ám amennyiben figyelembe vesszük azokat a szemiotikai tényezőket is, hogy hol, milyen környezetben jelennek meg, kik és miért veszik ezeket a tárgyakat, mikor és milyen célra használják, rögtön észre vesszük, hogy lényegesen többről van szó. Jó példa erre az ún. székely-magyar rovásírás használata, mely közel sem csupán az elfeledett magyar tradicionális írás felelevenítése, s nem csak a tradicionalitás miatt jelenik meg irredenta pólokon, Nagy-Magyarországot ábrázoló fatálokon, hűtőmágneseken, s nyilvánvalóan nem csak egy-egy település történelmi múltját mutatják a rovásírással írt településnév-táblák sem, hanem a neonacionalizmus kelléktárába tartozó demonstratív eszközkészletről van szó, mely bizonyos

²⁶ Az, hogy az egyes eseményeken hangsúlyozott magyar sajátosságok milyen viszonyban vannak az akadémiai tudományosság nézeteivel, megítélés kérdése, de az erről való véleményalkotás semmi esetre sem tartozik jelen tanulmány körébe. A megalkotott hagyományok autenticitás értelmezéséről lásd PUSZTAI 2007. 12-13.

kontextusban identitást reprezentáló dekorációként is funkcionál.²⁷ A magyar identitásnak ez a fajta reprezentációja azonban erőteljes megosztó hatással is bír. Míg a MOGY honlapján – természetes módon – pozitív képet kapunk róla, egyes sajtóorgánumok ironikusan foglalnak állást.

„Írhatnék még a 120 éves Kárpátaljai népviseletről, a finom borokról, sörökről, a Kalotaszegi-, a Székely népviseletről és megannyi szépségről (...) A forgatagban sajnos így is csak töredékével találkoztam annak a sok értéknek, ami ott Bösztörpusztán a vásárban megtalálható volt”²⁸

„Itt minden ősi és magyar. A zászlótartó árpádsávós, a lobogó sárkányfogas – nyilván a Báthoriak után –, a tábori rendőrség árpados pólóban virít, durrognak a karikás ostorok, huszárok vívnak a higiéniai részlegtől balra, csikós, gulyás, betyár minimum három színben (feketében, gyolcsban, kékben) létezik. Magyar a tajvani műcoboly prémel szegett műbőr sityak. A kard, a tarsolylemez, a saru, az öv, a fokos, a reflexj (nyolcvanezerért), a kemencés lángos, a tócsni és a dödölle (tót beütéssel), a méz, a kecsketejszappan, a szürkemarhaszalámi, a szabolcsi bioalmalé, a koboz, a tegez, a nyenyere, a lant. Teljes a lefedettség.”²⁹

b) A történelmi, harci bemutató – ún. történelmi élőkép – a magyarság mítikus és valós történelmét eleveníti fel, a „Kárpát-Hazában” zajló események szimbolikus megidézésével lovas felvonulással, melyben egyaránt találkozhatunk a nomád magyarokat, lovas huszárokat, csikósokat megjelenítő harcosokkal valamint velük „megküzdő” barranta egyenruhásokkal. A promóció szerint „a várhatóan több ezer résztvevő legfontosabb mondanivalója a közös cselekvés, a nemzet sorsáért érzett közös felelősség.”³⁰ A történelmi élőkép elemei többek között a lovasok háromszori szakrális országkerülése, az emlékezés a vérszerződésre, a történelmi zászlók bemutatása, ostormentet, a déli harangszó szertartása, ágyútűz és csatajelenet, a nézők bevonása, a szimbolikus „Kárpát Hazába” hívása a jelenkor (elkeserítő) tendenciáinak megjelenítésekor. Mindez a különféle vetélkedőkkel (pl. karikásostor világbajnokság, puszta vágta, íjászat) egyszerre jelzi, hogy a magyar történelmet átfogóan kívánják reprezentálni a rendezvényen, valamint mutatja a fesztivál szinkretikus jellegét is egyben.

c) A szinte egész napos koncertek fellépői zömében ún. „nemzeti zenekarok”, melyeknek már névválasztása is mutatja a tagok magyar identitásról, magyar történelemről és politikáról vallott nézeteit (pl. Maghari dobosok, Dobogókő, Szkitia, Farkasok Nemzeti Rock Zenekar). Mindezek mellett jelen vannak a különféle tájegységeket képviselő népdal- és néptánc együttesek is.

²⁷ BALI 2012.; Povedák 2011.

²⁸ <http://www.bosztorpuszta.hu/pusztaban-minden-maskepp-van>

²⁹ <http://www.168ora.hu/itthon/szittya-bosztorpuszta-partus-turul-szent-korona-arpadsav-jurta-80856.html>

³⁰ Szilaj Csikó I. (25-26) 55. old

d) A gyermekprogramok (Gyermekfoglalkoztató sátor, Mesesátor, színdarabok, Pusztamozi) értékőrző programjai alapvetően a magyar népmeséket, klasszikus magyar rajz- és bábfilmek, mesesorozatok illetve a magyar mondavilág megismerését kínálja a résztvevőknek.

Ideológiai – szakrális töltetű rendezvények

Habár a MOGY szervezői műsorkínálójukban külön kategóriaként kezelik a „művelődési” valamint „szakrális” programokat illetve a „Gyógyító falut”, a hármat azonban tartalmi alapon nem lehet élesen elválasztani. A „művelődési” előadások közül több ideológiai vázát az a fajta transzcendens nemzetértelmezés adja, mely a szakrális szertartásokon és a gyógyító faluban is előkerül az egyes is rítusokon. Mindezek mellett hangsúlyos tematikaként előkerülnek a különféle gazdasági szemléletet tükröző programok is. Ezek alapján az alábbi négy témakört fogalmazhatjuk meg.

a) Gazdasági előadások

A gazdasági válság és hitelválság következtében a MOGY jelentős teret szentel az ebből való kilábalás lehetőségeit elemző előadásoknak, melyek egyszerre utasítják el a globalizációt, a globális gazdasági és kulturális folyamatokat és helyezik a hangsúlyt az ezektől függetlenül, a helyi berendezkedés tradicionális mintáiból táplálkozó önálló, nemzeti megoldásoknak (glokalizáció).

b) Történelmi-művelődéstörténeti előadások

A Pusztagyertyem, Tanácskozó sátor vagy a Nemzeti Könyvsátor jelentős részben olyan történészeknek, művelődéstörténészeknek kínálnak megnyilvánulási lehetőséget, akik az akadémiai tudományosságtól eltérően, alternatív módon interpretálják a magyar történelem bizonyos, főleg őstörténettel, a honfoglalás és az államalapítás korával kapcsolatos kérdéseit. A különféle értelmezéseket jelen tanulmánynak nem célja sem ismertetni, sem értékelni, kiemelendő ugyanakkor, hogy a szerteágazó előadásokat összekötő szál, a magyarság profetikus történelmi küldetésének, korszakalkotó kultúrtörténelmi jelentőségének túlhangsúlyozása, egyfajta rendkívüli, „kiválasztott nép” küldetéstudat központba állítása.³¹ Ez az „isten választott népe” motívum vezet át a neonacionalizmus vernakuláris vallásként való működéséhez. Mindezek mellett az akadémiai tudományossághoz kötődő elismert előadók, pl. néprajzkutatók előadásait is kiemelt érdeklődés övezi, holott ezeknek az előbbi szemléletmóddal nem sok közös vonása figyelhető meg.

c) Gyógyító falu

A gyógyító falu a különféle eredetű gyógymódok megtapasztalásának helye, ahol a jóga, akupunktúra és csontkovácsolás képviselői jelennek meg. A szinkretizmus jelenléte itt vehető ki legtisztábban az egész rendezvényen.

31 Erről a profetikus szerepköréről a civil vallásosság kapcsán bővebben írt HAMMOND 1980.

„A gyógyító falut is sokan keresték fel, mindenki megtalálhatta a maga gyógymódját, volt csontkovácsolás, masszázs, mindenféle gyógyászat. Az ember kitapasztalhatta, hogy ki a legjobb gyógyítója, miután egy terapeuta munkája összetett, az egész emberre hat. Lazító masszázstól a gyógyítóig a látogató sok mindent kipróbálhatott. Számomra tán Farkas Tibor masszázsa volt a leghatékonyabb, miután a gyógyító masszázst hangterápia fejezte be. A gyógyító szerint a dob olyan eszköz ehhez, amelynek rezgése a betegségbe belefeledkezettet is kizökkenti ebből az állapotból, és ellazultat, ami által kijönnek a rossz dolgok és a gyógyulás hatékonysága növekszik.”³²

„Ilyen léptékű összefogás és együttműködés az alternatív gyógyítás területén – tudomásunk szerint – nincsen a Kárpát-medencében. Csontkovácsok, masszőrök, kenők, köpölyözők, íntrakók, energia-közvetítők, léleklátók, szellemgyógyászok, keleti gyógymódokat alkalmazók, parapszichológusok, radieszéták, kineziológusok, család és rendszerfelállítók, életmód és táplálkozási tanácsadók, asztrozófusok, reflexológusok, kártyavetők, számmisztikusok, állapotfelmérők, családterapeuták, angyalokkal gyógyítók, virágterapeuták, lélegzabanc-oldók és még számos módszer képviselői ajánlják segítségüket a rászorulóknak és a jobb életminőségre törekvő egészséges embertársainknak egyaránt.”³³

d) Szakrális rítusok

A szakrális tér eseményeit sem lehet csupán egy szemszögből elemezni. Indokolja ezt a programok összetettsége (a hivatalos programajánló szerint ide tartoznak a szakrális tér eseményei, a Szent Korona szertartás, a Hétföldogasszony Hajléka körüli rítusok, zarándoklat és katolikus mise a Szent Jobb Lator templomban, illetve esküvők, keresztelők.) 2013-ban az új helyszínen új szakrális központokat alakítottak ki, azonban a háromnapos rendezvény szimbolikus kezdetét az immár csak fa szerkezetében létező szakrális központ, a korábbi Hétföldogasszony Hajléka Sátornál, a „Pusztai zarándoklat” központjánál lezajló Boldogasszony Ünnep adta, melyen a különféle gyógyítók vettek részt, középpontba állítva a nőiséget, az asszonyokat.

„a néplélekben megőrzött Mária és Boldogasszony tiszteletet helyezzük középpontba. A női minőség kiteljesedését lányok-asszonyok tiszta lelke képviseli, míg a kereteket férfiak biztosítják, amivel jól példázuk teremtett világunk működési rendjét.”³⁴

„Az ünnepet Hétföldogasszony Hajléka mellett Napébredés-kor kezdjük a Születő Fény köszöntésével, csángó Máriás énekek segítségével. (...) A déli harangszót követően – az egyre kiteljesedő

32 <http://www.bosztorpuszta.hu/pusztaban-minden-maskepp-van>

33 <http://www.bosztorpuszta.hu/gyogyito-falu-apajpusztan>

34 <http://www.bosztorpuszta.hu/boldogasszony-unnep> Utolsó letöltés 2014. január 9.

Fényben – egy élőképet alkotunk a pusztába látogatók segítségével. Ekkor a nézők az esemény tevékeny részeseivé válnak, hiszen ők jelenítik meg Mária Országának határát. A különböző tájak népviseletbe öltözött emberek, a települések és tájegységek zászlóival övezve a nemzet testévé lényegülnek. Az egyes országrészekből indulóan a legdíszesebb népviseletbe öltözött asszonyok egymáshoz csatlakozva végigjárják az egész Kárpát Hazát. A női erő országkerülését az Istenanyához forduló népdalok és történelmi nagyjaink fohásza kísérik. Miután Égi Királynőnk Boldogasszonyai mindannyian egyesültek – álló délben, 12:48-kor, szó szerint Napba öltözve, a legteljesebb Fényben – a résztvevők közös énekével kísérve Hétboldogasszony Hajlékába vonulnak. Ez a Hazaérkezés egyszerre jelképezi Mária mennybemenetelét, valamint azt, hogy egymást követő őseink, mindannyiszor ugyanoda tértek vissza: Boldogasszonyunk oltalmat adó palástja alá, Mária Országába.”³⁵

A szertartás központi részét képezték a különféle katolikus Máriás népénekek és fohások, melyeket néhány helyen megváltoztattak, a „magyarsághoz jobban illő” szöveggel, mivel, ahogy a szervezők vallják, „szavainkkal is teremtünk”.³⁶

Apajpusztán két új szimbolikus központot alakítottak ki. A Bösztörpusztáról áthozott Boldogasszony szobornak menedéket adó jurtát illetve az országzászló emlékoszlopát.

„A bösztörpusztai Boldogasszony Hajlékából idehozott Szűz Mária szobrot egy dombon, jurtában, a terület szélén helyezték el: aki akarta, itt megtalálhatta lelki nyugalmát és találkozhatott az Égiekkel.”³⁷

„Az idei MOGY jelképe az országzászló lett. A mives tervezésű hat méter magas építményen lengett teljes árbocon, a négy méteres, angyalos címerű magyar lobogó. Az éghez legközelebb a Turul, hordozza a fényt, a zászló keresztrúdján a Nap és a Hold pedig az egységet. A zászló alatt szépen faragott angyalszárnyak, ezek folytatásként támasztógerendák jelölik az égtájakat, egyben az összetartozást. A legfőbb üzenet a nemzetegyesítés. A lobogó alá került az a föld, amit otthonról hoztak az ideérkezők.”³⁸

A MOGY, bár a szervezőkkel készült interjúk, valamint a programok szóhasználatára alapján alapvetően keresztény eszmerendszert tükröző rendezvénynek tűnik, lényegesen szinkretikusabb vallási eszköztárral bír. „Csíksomlyó és

35 <http://www.bosztorpuszta.hu/boldogasszony-%C3%BCnnep-puszt%C3%A1ban> Utolsó letöltés 2014. január 9.

36 <http://www.bosztorpuszta.hu/boldogasszony-unnep> Utolsó letöltés 2014. január 9.

37 <http://www.bosztorpuszta.hu/egy-resztvevo-beszamoloja-az-5-magyarok-orszagos-gyuleserol> Utolsó letöltés 2014. január 9.

38 <http://www.bosztorpuszta.hu/magyar-nak-lenni-buszke-gyonyoruseg> Utolsó letöltés 2014. január 9.

Böszörpuszta ... A hegy és a puszta ... Két hely, ahová minden magyar embernek el kell látogatnia! Itt nemcsak hinni, de látni is lehet, hogy volt, van és lesz Magyarország – nekünk.”³⁹ Ezt a keveredést mutatja a MOGY jelképe is, a nemzeti színű alapon megjelenő Hétboldogasszony Hajléka sátor szimbolikus formája, tetején a nagy méretű kettős kereszttel valamint a Nap és Hold alakjával.⁴⁰

A történelmi egyházakhoz kötődő rítusok fokozatosan szereztek egyre nagyobb teret a fesztivál eseményei között. Eleinte bár a rendezvényen feltűntek a keresztény történelmi egyházak is bemutatkozó programokkal – e téren főként a református egyház volt aktív, majd 2010-ben már több ezres „zarándoklatot” indítottak a Magyarok Szövetsége egyik közismert tagja, Papp Lajos szívsebész professzor vezetésével a néhány kilométerre lévő Szent Jobb Lator kápolnába Bábel Balázs római katolikus kalocsai érsek szentmiséjére. 2012-ben a MOGY előzetes reklámjain és hivatalos beszámolóiban pedig már központi helyet foglal Böjte Csaba ferences szerzetes jelenléte és előadása.⁴¹ Ezt a látszatot tűnik erősíteni az a tény is, hogy a MOGY minden évben Nagyboldogasszony napja köré szerveződik s a rendezvény szakrális központjában a 2012-ig a Hétboldogasszony Hajléka sátor volt található, melynek tetején kettős kereszt emelkedett.

Ha azonban a szimbolikus dimenzió mögé tekintünk, felfedezhetjük a magyarországi kortárs vernakuláris kereszténység számos ambivalenciáját. A Hétboldogasszony Hajléka nevet viselő sátrat eleinte kápolnaként titulálták, majd 2009-ben Bábel Balázs kalocsai érsek tiltakozása után változtatták meg nevét hajlékra. Ennek hátterét segít megfejteni az építmény szimbolikájának hivatalos értelmezése.

„A Kunszentmiklós-Böszörpusztán megrendezendő Országos Gyűlésre az Életfa szomszédságában építjük fel a Hétboldogasszony Kápolnát. Ez egy körtemplom, amiben hét db körben álló ágasfa oszlop tartja vízhatlan vászonból feszített, 100m² alapterületű és 12 m magas szakrális teret. A hét ágasfán a Gyümölcsoltó-, Sarlós-, stb. Boldogasszonyt jelenítjük meg. Mivel ezek az oszlopok körben állnak ezért a Közeget is kijelölik, ahol a nyolcadik oszlop áll a tetején kettős kereszttel (EGY). A kapuív két oldalán a Nap és a Hold fogadja a betérőt. A Kápolna a Gyűlés szakrális, gyógyító területének középpontjában ölt testet.”⁴²

A nomád magyar jurtát imitáló építményben tehát keveredett egymással a magyar népi vallásosság Szűz Mária/Boldogasszony alakja, az életfa motívum valamint a kettős kereszt, amely itt, mint kiderül, nem a hagyományosan megismert keresztény szimbólumként jelent meg, hanem ősmagyar, sűrített tartalommal rendelkező rovásírásjelként, melynek jelentése 'egy', ami az egy Istenre utal. Ha

39 Vukics Ferenc, a Magyarok Szövetsége elnökének írása a MOGY hivatalos honlapján. <http://www.bosztorpuszta.hu/csiksomlyo-es-bosztorpuszta-szivarvany-visszatert>

40 A Hétboldogasszony Hajléka szimbólumainak elemzését lásd lejjebb!

41 Igaz, 2013-ban, az új helyszínen a keresztény egyházak nem jelentek meg hivatalos programmal.

42 <http://magyarokszovetsege.hu/content/hetboldogasszony-kapolna-boesztorpusztan>

mindezek mellett figyelembe vesszük, hogy feltűnik a megszemélyesített Közép valamint a keresztény felfogástól idegen gyógyító terület jellemzés, világosság válik a különféle vallási kánonok keveredése. Ezt támasztják alá a szakrális tér rituális eseményei is. Egyrészt a minden napkeltekor, napnyugtakor meggyújtott szertüzek illetve a két egyértelmű szakrális csúcspont a Szent Korona szertartás, valamint a Nagyboldogasszony napi „boldogasszonyok országkerülése”.

Ha megfigyeljük, hogy mely jelenségeket szedtek nagybetűvel, azaz személyesítettek meg, egy sajátosan magyar brikolázs vallásosságot kapunk eredményül, melyben a természeti jelenségek (Nap, fény) transzcendens létezőként való megjelenítése egymás mellett áll Máriával (Sosem Jézussal!), az Istenanyával (nem az Isten anyjával!), a Boldogasszonyokkal, és a nemzetvallás megszemélyesített szakrális etnikai terével és megnevezéseivel.

Motivációk

A rendezvényt meglátogatókkal készített személyes és elektronikus interjúk alapján lehetővé válik a fesztivál hivatalos oldalának összevetése a megélt élménnyel. Az adatközlők arra a kérdésre, hogy mit éltek át a MOGY három napja alatt, miért jelentős számukra ez a rendezvény alapvetően a következő tematikus csoportokba rendezett válaszokat adták. A többség számára a MOGY az otthon-élményt nyújtotta, ahol ideáltipikus magyar emberekkel találkozott, akiktől csak szeretetet kapott.

Otthon-élmény:

„Mintha hazamennék. Mintha az a kétszázezer ember itt hazakerne. Végre nem lógó orrú, szürkészöld tévészombik jönnek velem szemben az úton vagy a fűvön.”⁴³

„Mi nem akartunk hazajönni, mert ott éreztük igazán otthon magunkat (...) nagyszerű volt, csodálatos érzés ennyi jóérzésű emberrel találkozni”⁴⁴

A vágyott magyarság élménye („magyar paradicsom”):

„Itt, aki csak teheti, magyar ruhát visel, és benne visel-kedik is, magyar módra; nem szemetel, nem részegül le, nem dobja el a csikket – vagy akinek még van mit fejlődnie e téren, az meg is kapja hozzá a segítséget. Itt a görbe hátú is kiegyenesedve, peckesen jár, a közepes termetű is szálfa magasnak tűnik, úgy kihúzza magát. Itt a hangszórókból népzene szól, itt élőben hallhatod a tárogatót és a dudaszót, itt szabadon szaladgálhatnak a gyermekek és a jól nevelt pulik (...) Böszörpuszta néhány napra a világ, de legalábbis a Kárpát-medence közepe, ahol a magyarok mernek igaz magyarok lenni:

43 Név nélkül, 2011. 08. 18.

44 Név nélkül, 2012. 08. 16.

mosolygósok, szeretetteljesek, tiszta lelkűek, önzetlenek – amilyeneknek a Teremtő alkotta őket e világra.”⁴⁵

„Ezen a rendezvényen az volt a normális, ha magyarként magyar vagyok Magyarországon. Itt nem szenvedtem semmi hátrányt, amiért a magyar kultúrához tartozom. Három napra szabadon, és büszkén az lehettem, ami vagyok. Tehát szabadságot jelentett nekünk. A csoda, ami minden évben 3 napig tart.”⁴⁶

Boldogság, szeretet

„Én azért jöttem, mert szinte honvágyat éreztem, hogy a sok átélt fájdalmat és keserűséget félretehessem, hogy boldog emberek között lehessenek (...) Hogy megerősödjön a hitem: itt élnem, hálnom kell.”⁴⁷

„Szeretetet vártam, és megkaptam. Csak azt kaptam: aki a magyar kultúrát szereti, az engem is szeret.”⁴⁸

„A gyógyító faluban, a történelmi élőképben és a Hétboldogasszony Hajlékában rejlő csoda élménye erőt, biztonságot és reményt adott, hogy a továbbiakban is megküzdhessünk a mindennapok gondjaival, nehézségeivel.”⁴⁹

Ezek az ún. komfort-érzéseken túl az adatközlők és a közösségi portálon kommentelők jelentős részénél megfigyelhető volt a jelenség transzcendens síkra való kivetítése. Egyes esetekben ezt a jelenség a „transzcendens létezőktől”, Istentől eredő kiválasztottsága mutatja, mely egy-egy természeti jelenség szivárvány, kettős nap vagy kettős keresztként tükröződő napsugarak formájában nyilvánul meg.

„Egy kis Mennysországnak tartjuk ezt a helyet, soha ki nem hagynánk!...s mert reméltem, hogy újra látom a bösztorpusztai csodát: a szivárványt a fénylő égen...mert ahogy először négy évvel ez előtt és azóta sem, most újra láttam a kéklő égen ragyogó Nap két oldalán a ránk mosolygó szivárványt! Legyen ez biztató égi jelünk!”⁵⁰

„Adj Isten! Mindenki látta, hogy a Teremtő »kettős nap« formájában jelezte, velünk van? Magam a nagyszínpadtól néztem fel Szombat délután és csak pislogtam.

45 <http://www.gazlap.hu/modules.php?name=Forums&file=viewtopic&p=943682> 2011.08.16. Utolsó letöltés 2014. január 9.

46 Név nélkül, 2013. 08. 18.

47 <http://www.gazlap.hu/modules.php?name=Forums&file=viewtopic&p=943682> 2011.08.16. Utolsó letöltés 2014. január 9.

48 Név nélkül, 2013.08.18.

49 http://merve.hu/jmmveszprem/index.php?option=com_content&view=article&id=110:reichert-janosaggodik&catid=56:ajobbikrol2&Itemid=27 2010.09.08. Utolsó letöltés 2014. január 9.

50 <http://www.bosztorpuszta.hu/elfogultan-b%C3%B6szt%C3%B6rpuszt%C3%A1r%C3%B3l> Utolsó letöltés 2014. január 9.

[válasz a bejegyzésre]: most felteszem a fotómat, mert én kettőskeresztet is láttam”⁵¹

Mások esetében a már említett „nemzetvallás” jelensége figyelhető meg. Ahol a „magyarok Istenének” köszönik az alkalmat, ahol a magyarság, Csíksomlyóhoz hasonlóan meg tudja mutatni „összetartó szakrális csodáját”. Mindezek mellett mind a rítusokon, mind a vallási élmények elmondásakor érezhető az a világszerete felerősödő „gender religion”, mely a női szerepkört, az istenanyai szerepet, a nők szakrális rítusokban való központ szerepét hangsúlyozza. Jelen esetben ez a Nagyboldogasszony alakjának újraértelmezésével, ősi magyar Istenanyaként való felfogásával valósul meg.

„Ez a kollektív érzés Bösztörpusztát és a Hajlékot az Égig emelte. Örülök, hogy láttam a Magyar csodát, a részese lehettem.”⁵²

„A csoda az BÖSZTÖRPUSZTA volt. Aki csinálta, tudja pontosan, miért (...) és nagyon köszönöm a Magyarok Istenének, hogy részt kaphattam belőle ... :)”⁵³

„A Magyarok Országos Gyűlése mintegy kiegészíti a csíksomlyói búcsú magyarság összetartó szakrális csodáját, nemzetegyesítő, lélekemelő tisztaságát.”⁵⁴

„Nagyboldogasszony napján a Hétboldogasszony Hajlékában megmutattuk, hogyan él a sok ezer évre visszanyúló Istenanyai szerepkör a nemzet hagyományaiban.”⁵⁵

Összegzés

Tanulmányomban arra tettem kísérletet, hogy az egyik legnagyobb magyar szabadtéri rendezvény, a Magyarok Országos Gyűlése fesztivál elemzését adjam. A leírtakból kiderül, hogy a rendezvény csak egy tágabb, identitásrekonstrukciós folyamat keretein belül érthető meg, melyen belül a nemzeti identitás kortárs újraértelmezése, mint vezérfonal több kapcsolódási ponttal manifesztálódik a kultúra több dimenziójában is. Ennek eredménye egy olyan összetett, szinkretikus jelenség, mely egyszerre tűnik politikailag függetlennek és elkötelezettnek, a magyar tradíciókra építőnek, autentikusnak és kitalált konstrukciónak, kereszténynek, újpogánynak és vallásilag függetlennek, szórakoztatónak és gazdasági- politikai körülményeket megoldani kívánóan nagyon is komolynak. Vajon a

51 <https://www.facebook.com/events/150858091625422/?source=1> 2011.08.18.

Utolsó letöltés 2014. január 9.

52 http://merve.hu/jmmveszprem/index.php?option=com_content&view=article&id=110:reichert-janosaggodik&catid=56:ajobbikrol2&Itemid=27 2010.09.08. Utolsó letöltés 2014. január 9.

53 Név nélkül 2011.08.16.

54 <http://www.bosztorpuszta.hu/v%C3%A1llvetve-magyarok-orsz%C3%A1gos-gy%C5%B1l%C3%A9se-2010> Utolsó letöltés 2014. január 9.

55 <http://kutasi.blogspot.com/2010/08/6118-dudasne-antal-katalin-2009-ben.html> Utolsó letöltés 2014. január 9.

valóságban mindegyik, vagy egyik sem? Ennek megválaszolására csak később, további elemzések után kerülhet sor.

Irodalom

ACSAI N. Ferenc

2010 Újabb összmagyar nagygyűlés – Puszta romantika. *Magyar Narancs* 2010. (33) http://magyarnarancs.hu/belpol/ujabb_osszmagyar_nagygyules_-_puszta_romantika-74382

BALI János

2012 Az "ősmagyar" mítosz a premodernitástól a posztmodernitásig. *Replika. Társadalomtudományi Folyóirat* (80) 137-151.

BOORSTIN, Daniel Joseph

1961 *The image. A guide to pseudo-events in America*. Vintage, New York.

BUJÁK Attila

2011 Szakrális robbanás a pusztán. Szittyakemping. Magyar bomba robbant Kunszentmiklósnál. *168óra* 2011. 08. 23.

CsÁSZI Lajos

2002 *A média rítusai. A kommunikáció neodurkheimi elmélete*. Osiris – MTA-ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport, Budapest.

DÉGH Linda

1994 *American folklore and the mass media*. Indiana University Press, Bloomington.

FEJŐS Zoltán (szerk.)

1998 *A turizmus mint kulturális rendszer. Tanulmányok*. Néprajzi Múzeum, Budapest.

FEJŐS Zoltán – SZIJÁRTÓ Zsolt (szerk.)

2000 *Turizmus és kommunikáció. Tanulmányok*. Néprajzi Múzeum – PTE Kommunikációs Tanszék, Budapest – Pécs.

2002 *Egy tér alakváltozásai. Esettanulmányok a Káli-medencéről*. Néprajzi Múzeum, Budapest.

2003 *Helye(in)k, tárgy[a](in)k, képe(in)k. A turizmus társadalomtudományos magyarázata*. Tanulmányok. Néprajzi Múzeum, Budapest.

GERŐ András

2004 *Képzelt történelem. Fejezetek a magyar szimbolikus politika XIX-XX. századi történetéből*. PolgART, Budapest.

HAMMOND, Phillip E.

1980 *The Conditions for Civil Religion. A Comparison of the United States and Mexico*. In: BELLAH, Robert Neely – HAMMOND, Phillip E. (szerk.): *Varieties of civil religion*. Harper & Row, San Francisco. 40-85.

HANKISS Elemér

1991 Nemzetvallás. In: KOVÁCS Ákos (szerk.) *Monumentumok az első háborúból*. Corvina, Budapest. 64-91.

HOBBSAWM, Eric – RANGER, Terence (szerk.)

1985 *The invention of tradition*. Cambridge University Press, Cambridge – London.

MARTIN, Neill – Pusztai Bertalan (szerk.)

2007 *Turizmus, fesztiválok és helyi identitás. Halászléfőzés Baján = Tourism, festivals and local identity. Fish soup cooking in Baja, Hungary.* SZTE BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék, Szeged.

POVEDÁK István

2011 The Visual Dimension of Hungarian Civil Religiosity. *Hereditas* (1) 101-116.

2012 MOGY. A Vessel Ritual in Post-socialist Hungary. *Traditiones* 41. (1) 147–158.

PUSZTAI Bertalan (szerk.)

2003 *Megalkotott hagyományok és falusi turizmus. A pusztamérgesi eset = Invented traditions and village tourism. The Pusztamérges case.* SZTE BTK Néprajzi Tanszék, Szeged.

POVEDÁK, ISTVÁN

MOGY

The analysis of a neo-nationalist festival

During the past five years the calendar of Hungarian festivals turned upside down. Along with the well-known rock festivals for the young (e.g. the 'Sziget') moving hundreds of thousands every summer, a new type of cultural festival is gaining tremendous popularity in Hungary. The MOGY "National Assembly of Hungarians" is a 3-day-long event moving all segments of Hungarian population from teenagers to older generations. The festival is a real "Vessel ritual" characterized by Paul Post, containing religious, neo-nationalist, anti-globalization attitudes at once. My paper will investigate the rituals of these patriotic festivals revealing the participants' motivation and experiences, trying to answer the question of how these divergent traditions are elevated into transcendent sphere?

Síklaky István: Kézikönyv városból
menekülőknél.
(Apajpuszta, 2013. 08. 16., fotó: Povedák István)

A vallási szinkretizmus a Gyógyító faluban (Apajpuszta, 2013. 08. 16., fotó: Povedák István)

A Mária Lovagrend és a Reiki Kuckó a Gyógyító faluban
(Apajpuszta, 2013. 08. 16., fotó: Povedák István)

A Boldogasszony Ünnep résztvevői (Böszötrpuszta, 2013. 08. 15., fotó: Povedák István)

A Boldogasszony Ünnep során a férfiak nem léphetnek a szakrális térbe.
(Böszötrőpuszta, 2013. 08. 15., fotó: Povedák István)

A Boldogasszony szobor az új helyére szállítás
előtt Apajpusztán. Háttérben a még készülő
Országzászló emlékműve.
(Apajpuszta, 2013. 08. 15., fotó: Povedák István)

A „boldogasszonyok országkerülése” Apajpusztán a Boldogasszony szobornak helyt adó jurta körül.
(Apajpuszta, 2013. 08. 15., fotó: Povedák István)

Böjte Csaba a MOGY-on. 2012.
(fotó: <http://bosztorpuszta.hu/amator-fotok-2012-evi-mogy-rol>)

